

Felvidéki Híradó.

TÁRSADALMI és KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 4 ft., Fél évre 2 ft.,
Negyed évre 1 ft.

-MEGJELENIK: MINDEN VASARNAP.-

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra czimezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.
A hivatalos hírdetéseket, kéziratosokat pontokig kérjük beküldeni.

HIVATALOS HIRDETESEK DÍJA:

100 szög 2 ft., ezentúl minden megkezdett
száz szöveg 50 krral több.

Gyöngyélet.

(F.) Nincs még messze azon idő, mikor úgy gondolkodtunk mindenki, hogy: gyöngyélet a katonáé. Akkor a nemzet dísz, virága, az ifjuság csak úgy tódult a sorozó bizottságok elé. A pántlikás kalapokat fujdogálta a szél, a cigány húzta a verbunkost, a deli legény pedig dobogó szívvvel állott oda, ahol eldöntötték, vajjon az illető méltó-e a király kenyerére.

Ezen boldogabb időben is dobogott az előállítottak szíve épen úgy mint most; fell, remegett a sor alatt levő legény, de nem attól, hogy bevezik katonának, hanem azon gondolatból, hogy hátha kitalálják rá mondani, hogy nyomorék, hogy gyenge, hogy satnya, hogy nem férfi. . . .

Ha aztán a szigorú szemüvegű néző bizottság kimondta valakire az »alkalmatlant,« annak arca elborult a szégyentől, lelkén meg kimondhatatlan gyötrelme rágódott, mert szégyenlette magát a vászoncselédnek elölt.

Néhány évtized alatt nagyot fordult a világ!

Manapság végig nézve egy sorozást, lehetetlen el nem szomorodnunk. Ön-kénytelenül kérdezzük magunktól, hol vanaz a katoná nemzedék, mely 42 év előtt megtudta rázni sarkáiban az világot? Hol van az az ifjuság, mely már 15 éves korában fegyvert foghatott, mely büszkén tette fejére a csákót és örömtől dagadt szívvvel dalolta, hogy ő a nemzet katonája?

Ezen kérdésekre a szomorú felelet ez: nincs sehol!

Úgy nézünk ki, mintha a nagy Róma átka nehezédnek nemzetünkre! Mintha kéjben, mámorban tobzódás-

ban töltötte volna el népünk az inent mult évtizedeket! Mintha elvesztette volna termőerejét az arany kalászokkal ékeskedő termőföld, olyan gyatra nemzedék áll a sorozó bizottságok előtt.

A statisztikai adatok szerint 100 állított egyén közül átlag csak 22 az »alkalmas.« De vannak vidékek, ahol még szomorúbb eredményt látunk, ahol 100 közül alig 10—15 válik be. Az már jó sorozó járás, ahol ugyancsak 100 közül 30—40 katona akad.

A mai fiatalágnál gyenge a test az igaz, de a lelkesedés is elpárolgott a szivekből!

Erre mutat azon körülmény, hogy még azok is, kiknek volna erejük a fegyverviselésre, ha lehet szöknek, ha nem lehet, bármi úton módon szabadítani akarják magukat a szolgálat alól. Ellenben a ki besoroztatik, az kétségbe van esve, retteg a bevonulástól, s nem egyszer történt már meg, hogy a szolgálattól való félelem miatt erőteljes, életképes utoncok öngyilkosokká lettek.

Lehetetlen az okokat mély elszomorodással nem kutatni, s kérni: miért van ez így? Hisz ezen állapot a végelgyengülés és a megölő közömbösség felé vezet!

Száz oka van ennek!
Az első és főök azonban mindenestre a szülői házban található fel, és pedig rend- és rangkülönbség nélkül.

A szegény pór nép viskója fészke a különböző betegségeknek és nyavalyáknak. Hiányzik ott a tisztaság legritimív fogalma is. Kis gnyűhóban aránylag tömördek lélek zúfolódik össze, s csak a természet gondoskodik a szellőztetésről. Nem

különbön tisztátlanok az udvarok és utcák is. A láplálkozás hiányos és rendetlen. A szeszes italok azonban érte a palinkát, legnagyobb quantumban forognak közkézen. Az anya síró kicsinyét azzal igyekszik csillapítani: az apa, iskolába induló gyermekének nem ritkán palinkás palackot nyom a kezébe.

Szóval az antik építkezés minden átka rászáll már az ujszülőre. Rom a lég. rom a víz, rom és hamis a láplék, természet ellenes a fejlődés testileg és lelkileg egyaránt.

Az ifjú munkaképesség lévén, aránytalanul terhelhetik meg munkával, s a szülők elnézésével, sőt örömeikre szolgáló dohányzást passzióval ázi, s így, midőn a haza védelmére reá szállana, már blazirt, semmi iránt nem érdeklődik.

Majd férfivá lévén az ifju, satnya, romlott életét hagyja örökül utódainak. Így vész aztán a nemzet, így rohan az öngyilkosságba. Ez az oka, hogy míg másutt 50 év alatt kétszereződik az ország lakossága, addig nálunk erre 100 év szükséges középszámítás szerint.

Hol van ezen szomorú valónak az orvossága?

Biz' az nagyon mélyen gyökeredzik, de nem lehetetlen.

Ha felismerjük a betegséget, használjuk az arra való orvosságot. Figyelmeztessük a népet a tisztaságra, mértékletességre, a munka arányos beosztására s a haza iránti szent kötelességre. S hogy hathatós legyen figyelmeztetésünk, parkodjunk magunk is jó példával előállani.

Legyünk áthatva mindannyian azon gondolatból, miként azt az állam is teszi kisdédvái s egyéb bölcs in-

tézkedéseivel, hogy új, testileg és lelkileg erős nemzedéket kell nevelnünk, s akkor 20 év alatt ott leszünk, hogy a katonáélt általános felfogás szerint gyöngyélet lesz, mint hajdanában volt.

Németnyelvi oktatásunk.

Nem tartozunk azok közé, kik közoktatásiügyi miniszterünk mult évben kiadott rendeletét, melylyel a németnyelvi tantáskérelésében sürgette, hazafias aggrózással fadgadt volna. Elismerjük, hogy hazánk politikai viszonyai, érdekei s tán a homályos jövő sötétre fátolyozott eshetőségei javasolják a németnyelvi tudást. Ausztriával való közösügyeink, szövetségünk Németországgal, kétségtefelül kívánatosak teszik, hogy Magyarhon lakosai lehetőleg beszéljék a németnyelvet.

Hogy tudásink az előrehaladt világ vívmányainak tanulmányozásában e nyelvből jártasságunkkal sokkal inkább boldoguljunk, mint egyedül a magyar nyelvel, sohasem tagadtuk.

Azonkívül hazánk a sok nyelvű országok egyike lévén, a német anyanyelvű lakosság is jelentékeny számot képvisel benne. Ezen körülmény nemzeti törekvéseinkben is mindenesetre figyelembe veendő, mert tény az, hogy akár kereskedelmi, akár közlekedési téren az boldogul első sorban, ki hazája lehető legtöbb nyelven beszél. Világos tehát, hogy igen okszerűen cselekszik az, ki saját nyelve mellett más nyelvet is megtanul.

A legszorosabb értelemben vett hazafias szentesége ellen korán sem eméltünk, ha meg nem vetve a hazánk területén élő nyelveket, azokat megtanulni törekszünk. Sok honpolgár nagyobb hasznot húzna ebből,

TÁRCZA.

A kivándorlóhoz.

Mért vágyol oly távol, messze?
Tán nincs, sebed ki hegessze?
Borús szemmel, elhagyottan,
Mert zokogsz oly fájón mostan?
Tán nincs a ki téged
Mostanig megértett?

Szíved köztünk derüljön föl:
Lásd — a sötét felekkéből
Esz hull a bágyadt földre,
Reményed is talál zoldre!
Idegenben messze,
Fajdalmad nem lesz-e?

Maradj csak itt, miközöttünk,
Délbáb az, mi előttünk
Jatsz, tünde hulljalmival
Reményt mutat s mégis kihál.
Hantod, a mely takar,
Enyhébb, jobb, ha magyar!

Hát az édes anyanyelvet
Te oly könnyen felcsereled?
S kedves anyád, a magyar föld,
Szeretetet benned nem költ? —
Akkor csak menj innen
S — úgy áldjon az Isten!

Ruttkay Gyula.

A multról a jelennek.*

Irtá: Lehoczky Vilmos.

IX Felvidéki Híradó eredeti tárcája.

Az ember egy bizonyos kort elérve remél a jövőben, teng a jelenben de a multban él. Az én időmben az így volt, akkor így ma láttunk, a fiatalág akkor kulomb volt, a társadalmi viszonyok kelemesebbek, tan a róza illata is édesebb, részegítőbb volt akkor mint most.

Ezt halljuk úton útfelen, ha a korosabbak beszédjét megfigyeljük. A fiatalág mosolyog az állításokon, de eljön az ő koruk is s folytatják a megkezdett nótát, mert hiszen nincsen a tegnap e ma, s a ma e holnap nélkül.

Megkísértem tehát a mult fátolyát fellebeníteni, sikerül-e a poros képek minden színragyogását feltüntetnem, nem hiszem. Ha kiterjeszkedem csak egyes vonásokban a multa s nem tudom tán teljes egymásutánban tárgyatam lebonyolítani, ne teljenek meg szigorúan, úgy vagyok én a tudományommal mint az egyszerű cigány kocsis, ki egy nagy vízhez érve odaszól urához, tud e latinul, s midőn ez igenlőleg felelt s behajtatott a vízbe, s csak az uristen kegyelme mentette meg a vízbefulástól, azt kérde tőle miért ment neki annak az áradatnak, a cigány nyugodtan válaszolt, hiszen azt mondta az úr tud latinul, már pedig én

mindig azt hallottam, hogy a latin nyelvvel az egész világon keresztül lehet menni.

Nem akarom a multat V. Károly német császárnál, sem VIII. Henrik angol királynál kezdeni, pedig tudnék ezokról is ám valamit felhozni! Ha kivánsiak rá el mondom:

V. Károly német császár korának leghatalmasabb fejedelme ellátogatott Antwerpen városába s ott nagy pompa készült számára, kivonult a magistratus, fehérbe öltözött lányok stb. — mint akár most is — fogadására, de oh jaj eső keletkezett, már pedig a polgármester villámlobbanásoknál sem engedte volna el beszédét.

Az eső esett karikára, a polgármester tartotta szóval a fejedelmet, midőn ez végre látja, hogy sem a beszéd, sem az eső meg nem szűnik — sajnálva ujonat új kalapját, azt szépen a mantíja alá teszi s hajadon fővel hallgatta végig a beszédet s bizony nem kapott influenztát.

Oly hatalmas gazdag fejedelem mint V. Károly volt, kinek birodalmában a nap soha sem nyugodott le, sajnálta esőtől a kalapját. Ma kisebb ünneplésért is, szivesen adozunk kalapunkal.

VIII. Henrik angol király midőn Bolein Annát, már nem tudom hanyadik feleségül vette, mert 8 volt neki egymásután a szegénynek — vagy gondon a boldognak, — ennek mint gazdag fejedelem két pár harisnyával kedveskedett — jövőn akkor ezek divatba. Ugyan hány párral lehetne most boldoggá tenni egy egy hölgyet.

Hadjuk el most a századokat, melyeknek

egy-egy epizódjai úgy is a mesék országában vesznék el, menjünk csak a közel multba vissza, itt is a maiakhoz képest oly teljesen elütő képekkel fogunk találkozni, hogy a fiatal nemzedék, alig képes már áthidálni ezen különbséget.

A XIX század oly rohamos lépésben hagyta el a multat, hogy ennek haladását össze hasonlítva az előbbeni századokkal, egyik sem mutatja fel.

Nem a technika, a mechanika, a phisika, vegytan találmányait akarom itt a multtal összehasonlítani, ahhoz erőim gyengék, én csak a volt társadalmat egy két elmosódott képét nyitom fel, s ha tisztelt idősb hallgatóim, egy egy képen felnyitva látják ifjuságuk édes emlékeit, ne vonjak meg a fiatalok is figyelmüket tőlem.

A mostani fiatal hölgyek, kik tanulmányaikkban a vegytan titkait is kutaják nagy szemekkel néznek majd végig, ha el kérdezem tőlük, tudják-e azt miért tették el anyáink a húshoz akkor is mint most adott nyomatékokat a csontot, fagyút, a régi harisnya szírást, s az elhasznált nyíra seprű nyelét? Ugyebar sehogysém rimlik ez a négy dolog egyházhoz, pedig hasznát tudták annak is venni.

A esztől otthon megfőzték a szappant a fagyúból öntötték a gyertyát, a régi harisnyaszárból telt a gyertya kancsózára való, s az elhasznált nyíra seprű nyelécnek vesztőt arra használtak, hogy azokból csinálódtak a kis fűcsák melyek a gyertya kanócot tar-

*Felolvasott a turóc-szt.-mártoni magyar felolvasó esték évi utolsóján: márczius 2. an.

mint a midőn az olasz, francia, angol stb. nyelveket nagy áldozatok árán fejte vért.

A kor szellemének kiforrt intése: „Anyi embert értesz, a hány nyelvet beszélsz” szintén támogatja a nevezett rendelet célirányos voltát.

Ilyen szempontok szerint mérlegelvé a németnyelv megtanulására irányuló törekvésünket — úgyhiszem — nem vétünk hazafiúi érzelmeink, kötelességünk ellen, de feltétellezzük, erősen hangsúlyozzuk, hogy őseink szépen és csengő nyelvet tudjuk — s jól tudjuk.

Ha edes anyanyelvünk hátránya nélkül, hazafiúi erkölcsi elveink lángjainál sajátítottuk el a német nyelvet, úgy kifogástalan, — hasznos dolgot végzünk. De, épen e miatt száll ború lelkünkre, hogy már is volt alkalmunk — sajnos — tapasztalni, hogy a rendelet félre magyarozott alakban veszi foganatját, mely nyelvünk tudása fölül helyezi a németnyelvet s a mi még aggodalmasabb, a nyelvvel együtt észrevétlenül cseppekben öntetik s foly a német szemmel is a szivekben. A kényes határ, mely a nyelv tanítása alkalmával az azzal kifejezést s képviselt beszégek, törekvések s a szepletlenül tiszta beszégség körül vonandó, elmosódás, féltő, oly útra térít, melyen tovább haladva észrevétlenül döntjük meg a nagy ügygyel — bajjal plántált: magyar szellemet.

Van tudomásunk, hogy több német ajkú iskolában oly tankönyveket használnak, melyek Németország könyvtáráról hoztatván ide, azokban az Osztrák-Magyar monarchia csak egy helyen, mint Németország határa említetik. S vajjon a zsenge nemzedékek folyamatosan csak más ország természeti szépségeiről, áldásairól, nagyságáról hallván diachymnusokat zengednek, nem lopózik-e be titokban oly érzet szívébe, mely megajátja a ragaszkodás kapcsát saját szülőföldje, hazája iránt? Vagy — a mi még rosszabb — azt nem burkolja-e be a hideg közöny kergéivel, melyet később fel nem olvasztanak saját hazájának magasztalatlansáig?

Mielőtt halhatatlan költőink remek szellemi alkotásában a természeti szépségekkel bővelkedő s Kánaán, drága hazáját dicsőítően s imádó, s Vörösmarty Szózatjából egy szöb jövőre reményt merítene s Kölcsey Hymuszavál e haza millióira tanulna meg esdeni a nemzetek égi királyának áldásait, már megtanulta Schneckenburgert „Wacht am Rhein”-ját, Schiller, Goethe költeményeit stb.

Ilyenek látására s hallatára elszorul már

a mi szivünk is, s hisszzük, szorultság fogja el azokét is, kik rendületlen kegyelettel csüggenek első sorban s mindenek fölött e hazán az ősrégi magyarnyelv remek alkotásán és szellemén!

Vannak magyar könyvtárczánk hazai szerzőktől jelesen szerkesztett némettankönyvek, melyekben hibátlan s kifogástalan német-szöveggel van felkarolva, a mi magyar nemzeti! Nem lehetne e tehát ezek segítségével tanítani s megtanulni jól a németnyelvet?!

Óhajjuk, hogy az illetékes közegek, kiknek hivatásbéli kötelemük sorába tartozik szemmel kísérni az iskolák taneszközeit is, vennék maguknak annyi fáradságot, hogy legalább átlapozzák a tankönyveket s győződjenek meg arról, hogy ott hazánkról, annak nagy fiairól stb. szó sincs. Azután pedig erélyvel hatnának oda, hogy csakis közoktatásügyi miniszterünk által approbált tankönyveket hasznaltassanak, főleg a felekezeti iskolákban, legyenek azok akár elemi, akár középtanintézetek.

Nem akarjuk elvitatni a németek elsőbbségét a szemmel előrehaladás, műveltség terén, de azért csak hazafiúi óhajainkat követjük, ha azt sürgetjük, hogy végre valahára istápojjuk a hazai termékeket is. Ha önmagunk nem törekszünk emelni irodalmunk, nemzetünk nagyságát, hírnevét nyombuszát, hiába várjuk másoktól a sült galambot.

Ne hitessük el magunkkal, hogyha eddig több tekintetben hátra maradtunk a külföld előrehaladásától, ami bizony jó részben nem rajtunk mult, azt most otél nem érhetők a magyar génusz szellemében!... E-té-képességünk századok zivatarjai bizonyítják, történelmünk csalhatatlan tanítása: hogy a magyart hősi dicsőségén kívül nemzetének önálló függetlenségébe boldogítja leginkább!

Nyelvélvőben él a nemzet; apjuk tehát első sorban a magyart, s csak aztán törekedünk más nyelvek elsajátítására. S beszéljünk bármennyi nyelvet, legszöb lejend — a azt nem burkolja-e be a hideg közöny kergéivel, melyet később fel nem olvasztanak saját hazájának magasztalatlansáig?

—ik —de.

A HÉT TÖRTÉNETE.

Az elmúlt napok komolyságához képest a politikai nehéz küzdeletben nyugalom mutatkozott. A nyugalom azonban csak lát-szólagos, mert míg a kormány a miniszter-elnök adott programját híven megvalósítandó, serényen munkálkodik a törvényjavaslatok összeállításán; addig az ellen-zéki pártok is erősen hozzá láttak az újabb rohamok előkészítéséhez. Nevezetes mo-zanatok vehetni azon árnyalatot, mely a mérsékelt ellenzék soraiából kerülőnk ki, a mostani kormányval, mint „nemzeti párt” akar sikra szállani. Ez a nemzeti párt állítotat a mérsékelt ellenzék zöméből és a szélsőbal azon részéből alakulna, mely hajlandó lenne belépni a delegációkba s feladva a személyes elszámolt, meg-elegednek a külön váterülettel. Mind-ezek azonban most még csak sejtelen számba mennek, s a valót a képviselőház ülésorozataiból fogjuk megtudhatni.

Mialatt Európaszerte csendesen, a ren-des mederben intézettek az államok sorai; azaltal Németország fiatal fejlődése rövid egymásutánban adja hatalmas tanu-bizonyosságát önállóságának. Csak a minap-ban kellett általános meglepetést Bis-marcknak állásáról való leköszönése, mely mint tudjuk Vilmos császár nagy és merész gondolataiban lelő magyarazatát. Német-országban ma egy nagyhorderejű szociál-politikai programnak körvonalaait s egy új aerának derengését látjuk. Az ifjú ural-kodó erélyesen belenyúl a kormányzat minden ágába, tagítja fejedelmi jogkörét, napirendre tűzi a munkás-kérdést. Majd a hadsereghez fordul s máglyára dobja az összes párbajközöket, midőn elrendeli, hogy csak azon esetben szabad a tisznek bárbajt vivni, ha a tiszti becsületbírószá-gok azt megengedhetők találják. Sőt a pár-bajozást egyenesen megtilja azon tisztek-nek, kik nősek vagy családapák. Ezentul gentleman marad a német tiszttelges bántalmazás után is, ha a sértő fel utólag bocsánatot kér tőle. Ezen megkapó ren-delethez csatlakozott egy másik nem ke-vésbél fontos. Ugyanis a tiszti szűkséglet pótlásáról szölván, kijelenté, hogy ma már nemcsak a születési nemesség, de a mű-veltség foka is elegendő garanciát nyújt a tiszti állások betöltésére. Még nálunk sem volna szabad Vilmos császár szava-inak elveszni, midőn kijelenti, hogy az igazi nemesség az érzület ne-messége, és hogy egyézület az a nemesség, amely birhatelő joggal arra, hogy a hadsereget el-lássa tisztekkel. Szölván kimondja nyilván, hogy a nemesi származás és a nemesség érzület nem azonos fogalmak. Rosz-ajza a császár a régi hagyományos fény-ülést a tiszti karban s elejét veszi azon uzusnak, mely szerint eddig az ezredpa-rancsnokok határozták meg ama pótlék-nak minimumát, mely nélkül tisztt senki sem lehetett, s melyre a fényülést követ-keztében valóban szükség is volt. Kötele-ségévé teszi a parancsnokoknak a fény-ülést különféle kinövéseinek gátat vetni s kifejezi határozott akaratát a parancsnok-ok által követhető pótlékokra vonatko-zólag a hadsereg minden fejevgyemére.

Nem került ki Vilmos császár figyelmét a munkás nép sorsa sem, erre való tekintettel hívta össze a nemzetközi kon-gresszust. Alig végzte azonban be ezen kongresszus működését, Bécsben a mun-kaások sorsának javítására hozott határo-zatokat munkaszünettel s kihágásokkal há-lafta meg az érdeket népszólván. Igaz, hogy ez csak részletes munkaszünet és tüntetés, a mennyiben a napszámok köm-vegek egy része háborog, megerősítve esz-tergályos, cipész és péklegények munka-nélküli hősei által. De az is igaz, hogy Bécsben dolgot ad ezen tömeg a rendő-rségnek. Eddigélle a rendőrséggel való ösz-szélözés hősei közül három meghalt s mintegy háromezáz letartóztatott egyén at-adatot bünyenyítő törvényszéknek. Hogy mi lesz vége ezen mozgalomnak azt azon erélyes intézkedésből gyaníthatni, mely ut-aított a rendőrséggel — a legcékelyebb esetben is — a löfégyver használatára.

Pozsonyban folyó hó 9-én az ág. ev. egyház theol. akad. nagy bizottsága zárt ülést tartott b. Prónay Dező egyete-

mes főfelügyelő elnököté alatt, melynek feladata volt a kis bizottságot megalakít-tani s ennek Geduly püspök elhunytával megürült elnöki székét betölteni. A gyűlés a kis bizottság elnökévé báró Prónay egyetemese főfelügyelőt kérte fel a püspök-választás megtörténtéig. A 10-én megtar-tott közgyűlés meghatározta a püspök-választásra vonatkozó teendőket. Az ezt meg-előző értekezletről valamennyi pánszölvá-kimaradt, de azért titokban a „Magyar kirá-lyálynál” ök is értekeztek. A közgyűlés a püspök jelöltéket is kandidálta; háromról volt szó: Trsztyán s z k y n és Balti-ko n kívül a korábban emlegetett Leska nyitrai esperesről is.

Utunk levél.

Folyó hó 6-án húsvét vasárnapján díszes társaság gyűlt össze főt. Paulovics József szucsányi kanonok plébános vendégszerető házában. A fényes ebéd alatt — excellens borok mellett, mi nem természetesebb, mint hogy kitünően kitünőbb tószok mondat-ak, melyek közül különösen kiemelendők Ruttkai Kosztolányi Béla magy. államvasuti tiszti osztálymérnök felköszöntőjét Bende Imre megyés püspökre, mely felköszöntő olyan lelkesedéssel fogadtatott, hogy a szölv-ből jövő kívánatok a társaság egyhangu kívánságának folytán uton lettek ö mel-tóságának tölcsmólvá.

Felütnést okozott azonkívül Eder Róbert fűtőházi főnök felköszöntője a házi úrnak. Fej-tegetéseiben kiemelte többek között, hogy Turóc vármegye kulturális és szociális fej-lődésére mily nagy befolyással volt azon körülmény, hogy ezen megye azelőtt 20 év-vel vasuti összeköttetései folytán a világor-galomnak megnyitották és hogy ezen fej-lődésnek következménye lett az is, hogy a vasuti hivatalnok, a ki eddig nem nyert kellő elismerést és megbecsülést a megyé-ben, idővel felküzdi magát azon helyre, melyt sok évi tanulás, világlátott tapasztalás és messze földön való utazás által kiér-demelt. Azon óhajátának adott kifejezést, bárha a megyei irányadó körök ezt kellő időben méltányolják, mert Ruttkai az ipar és forgalom nem gyanított emelkedés foly-tán, talán már a közel jövőben is nagy sze-repre van hivatva.

De a lelkesedés teir pontját akkor érte, midőn a Bende Imre besztercebányai püspöktől érkezett távirati válasz felolvastatott, melyben ö méltósága a vendég köszönetét honszeretettel tanúsító figyelméért szölv-ből hazafias üdvözléttel küldi.

A jelenvoltak és pedig az említetteknek kívül Bozán Elemér ruttkai állomási főnök, Saager Ferenc főmühely — főnök és Schwöder Emil főosztályi főnök Ruttkáról, Tomaszék szucsányi földbírók stb. — a leg-jobb hangulatban, egy kellemes emlékekkel, csak késő este osslottak szét.

HIREINK.

Kincs Turócban. Senki sem proféta saját hazájában! Régi igazság ez, amelyet mindenki igen gyakran tapasztalhatott. Legújabb-an arra a meggyőződésre jutottunk, hogy e közmódsza az életlen dolgokra is ráil-lik. Hallottuk mi már mindnyájan, hogy a budisi savanyúvíz pompás, talán van olyan jó is, mint a jahodniki (!) — de hogy az valójában olyan természeti kincs, csak most tudtuk meg. E hó 10-én a magy földtani társulat szakulésán dr. Illosvay Lajos műegyetemi tanár felolvaszt tartott a budisi savanyúvízről, melyet tulajdonosa: R a k o v s z k y I v a n, rákói nagybirtokos, kedves vonatkozásban Sarolta-forrás-nak nevezett el. E felolvasztból megtudjuk, hogy már 1777-ben megvizsgálta báró Creutz Bécsben, de azután egészen feledésbe ment. A tudós tanár újabb vizsgálata szerént a Sarolta-forrás organikus bomlás termékek-től tökéletesen mentes, kellemes csipős, üdítő ízű. A hazai vízek közül a szántóval és tar-csával, a külföldiek közül pedig a bilini-korndorfival és a salzbrunni Kronenquell-vel hasonlítható ösze s megfelelő kezelé-s mellett hazai ásványvíz kereskedelmünknek nagy forgalmi cikke lehet... Ime, messze vidékről kell meghallanunk, hogy milyen kincs található a regényes Turóc völgyé-

ben; magunkól nem hitük, hogy a valóban kincs. Most első sorban rajtuk állana, hogy ezt a pompás savanyú vizet idővel országshírűvé tegyék. Első sorban itt Mártonban s a vidéken, nyáron át Stubnyafüdülni is, minden más — nem jobb savanyú vizet helyett ezt kellene fogyasztanunk, hogy a karba-állás nagyobb kiadásai némileg fedeztetnénk, hiszen egy ilyen turóczi speciális országos forgalomba kerülése mindnyájunk közös érdeke. Legyen tehát az a jelszó, hogy éljen a Sarolta-forrás! Így az ezüdtől a budisi Sarolta-forrás üdítő vizét!

A király ő felsége Prileszky Pál m. kir. államvasúti főmérnöknek megengedte, hogy a román korona-rend lovagkeresztjét elfogadhasse és viselhesse.

A m. kir. pénzügyminiszter Winátsch János zólyom-brézói I. oszt. m. kir. vasgyári számvető m. kir. vasgyári számvizsgálóvá nevezte ki.

Magyar istentisztelet Turócbán. Az a hossz-szas tárgyalás, mely a szucsányi anyagyház és a ruttkai fiálé között folyt, a napokban igen kedvező megoldást nyert; a mennyiben Paulovits József szucsányi plébános-kanonok kezdeményezésére havonként egyszer istentisztelet tartatik Ruttkán, még pedig felváltva magyar és tótpredikációval. Tudomásunk az ez lesz az első magyar istentisztelet Turócbán. Hogy a fölötti elismerésnek külső kifejezést adjanak, a ruttkai fiálé tagjai teljes számmal megjelentek husvét másod napján Boczán Elemér álomási főnöknel Paulovits József kanonok tiszteletére s a hazafias lelkeszettel együtt késő estig maradtak a vendégszerető háznál.

Köszönetnyilvánítás. A turóczi kereskedelmi és hitelintézet igazgatósága f. é. március hó 25-én tartott ülésében Schultz Lajos igazgatósági tag úr indítványára elhatározta, hogy a közgyűlés legjótékony czelokra megszavazott 100 forintból a szucsányi szegény tanuló ruhával való ellátására húsz forintot juttasson. Ezen nemeslelkű adományért az illetők nevében ezennel a tisztelet intézetnek halás köszönetemmel nyilvánítottam. Szucsányban, 1890. április hó 8-án dr. Zwilling Mór iskolázási elnök.

Halálozás. Gulyás Gabórna, született Derszib Emilia hosszas és súlyos betegség után e hó 10-én Egerben elhunyt. A boldogult-ban Derszib Béla turóczi sz. mártóni állami polgári és kereskedelmi közép iskolai tanár — nővérét vezette el. Fogadja a gyászoló család a mi őszinte részvétünket is.

Erdőegés. E hó 8-án a Mártonnal szemben fekvő Kis-Fátra gerincén az erdőirtást meggyújtották, hogy a törmeket elharmvassák a tavasszal eszékölendő ültetés alá. Egész napon szépen égett a törmek; délután azonban heves dől szél támadt, mely a füstöt, később a fölélesztett tüzet is egészen neki sodorta a gerincen fennálló fenyves erdőnek. Este 6 órakor már annyira felhaladt a láng, hogy az erdő széle is tüzet fogott. A városból igen szép látvány volt a máglyaként fellobogó fenyőegés. Szerencsére azonban Michalusz Sándor vármegyei erdész észrevette a keletkező veszedelemet s felietelt a gerincre. Szakszerű intézkedései következtében aztán a kezdetű erdőegés este 8 órára megszünt, mielőtt számbavehető nagyobb kárt okozott volna.

Tűz volt e hó 8-án este fényelő órákor Leziachon; egy gazdaember háza és eszürje égett porrá, utóbbiban a még meglevő és a külömben is szűk világban nagyon drága takarmány is. Szerencse, hogy akkor még gyönyörű tavaszi időjárás volt; ha a hét végére beállott rettentő szélvihar már meglelt volna, talán az egész falu ledög.

Áprilisi idő. Hét középgy gyönyörű tavaszi időjárásunk volt. Csütörtökre azonban olyan kegyetlen északi szél támadt, hogy a langyos meleghez szokott emberek csak úgy dideregtek az utcán. Fűtünk ismét javában s élvezzük az útelet, melynek elkövetkezését mindenki várta a szokatlan korai meleg napok után.

Besztercebányai szab. kir. város képviselő testülete 1890. évi április hó 10-én d. e. 9 órákor rendes tavaszi közgyűlést tartott. **A gyűlésen** Bittera Kálmán kir. tanácsos

polgármester elnököl, előadván, hogy a város intézen kérelmét a magas kormányhoz, hogy a Bosznia-ból haza kerülő és Losonc-on el nem helyezhető 4-ik zászlóalj katonasága ide helyeztessék át, mely esetben a város köteleznék magát nagyobb kaszárnya-épület felépítésére. Ezen indítvány elfogadottat. Az 1889. évi házi pénztár, árva-pénztár, kórház, szegényalap, hermanni és homokhegyi társadák zárszámadásai megvizsgáltattak és azok helyeseknek találtak. A zárórákról szóló városi szabályrendeletnek abbéli intézkedése, hogy a záróra ne 12 legyen, akként javasoltatik módosítandónak, hogy a belvárosban, a kereskedésben (vendéglők); 1 óra, a külvárosban 12, a kávéházakban pedig 2 legyen ezental. A tetsvári honvéd szobor bizottság abbéli kérelme, hogy a város adakozzék a szoborra; a közgyűlés a tanács javaslataira és czélra 10 frot szavazott meg. A belügyminiszternek leírata a vásárrendtartás tárgyában tudomásul vétetett. A város és Lehmann Péter közötti a téglagyártásra vonatkozó szerződés; továbbá a város és a helybeli fabátori gyár közötti bukkiműszerfa megvételére vonatkozó szerződés; nemkülönben a város és Link és Frankl-czég közötti 2000 darab épületfal eladására vonatkozó szerződés jóváhagyottat. A városi garamparti kikötési jognak az eddigi bérleti felmondása miatt újlagos beáradása tudomásul szolgált. A tanács megbízottat, hogy a Kis-zely János háza és a Szentlélek temploma között új utcát nyitasson meg. A kózkórház telkére vonatkozó elterjesztés elfogadottat; és szerint a czélra a Bóthár-féle kert önként 2 írtjával, a Moravcsik-féle kert 1600 ftrt és a Csicska-féle kert körülbelül 3000 ftrt lesz megveendő. A közgyűlésnek 2000 forintot szavazott meg a közgyűlés. Több apró tárgyat elintézésé után a közgyűlés véget ért.

Kinevezés. Hajnoki plébánossá a vallás és közokt. miniszterium Matukovics Marton, theologiai tanárt nevezte ki. Gratulálunk!

Lindmayer János m. kir. póstamester és városi tanító Hodrusbányára f. hó 6-án jegezte el Petroletti Karolint, Petroletti József volt kir. főmérnök kedves és szép leányát Mező-Kis-Sallón. §.

A turóczi kereskedelmi és hitelintézet f. é. március hó 17-én tartotta a részvényesek rendkívüli érteklődése mellett rendes közgyűlést. Az üzleti jelentésből a következő érdekes adatokat közöljük: A forgalom minden üzletágban tetemesen emelkedett. A pénztári forgalom 3,658,809 ftrt és 97 kára rugott. Változékonyult mult évről 468,662 ftr 80, az év folyamában beszámítottalról 1,462,067,72, ebből beválttalról 1,375,358,60 és az év végével a tárczában maradt 555,366,92 értékű váltó. Takarékbetétek 45421618 emelkedtek. Visszszámítalási forgalom egy milliónál nagyobb volt. A tiszta nyereség 9491,79 rug, melyből a tartalékalap javadalmazására 1000 ftrt az igazgatóság részilletékére 579-46, jótékony czelokra 100 ftrt és osztalékra (12%) 7200 ftrt fordítottat. Igazgató: Glucksthal Simon, vezérigazgató: Friedman Gyula, igazgatósági tagok: Révay Nándor, Dr. Lax Adolf, Schulz Lajos, Jeszenszky Ferenc, Links Jónás és Dr. Haas Jakab. Felügyelő bizottság: Schulz Armin, Trostler Vilmos, Szibner Gyula és Löwinger Armin.

Tűz Lubochán. Folyó hó 4-én éjjeli 11 órakor a vörös kakas elbriesztelte fel Lubochna lakosait; ugyanis Schovb C. F. gyufafuhalz gyárában dolgozó munkások egyik lakháza kigyulladt s rövid időn a lángok martalekává lett. Az oltásban részt vevők közül különös elismeréssel kell megemlékeznünk P. M. Kisasszonyról, ki fáradságot nem ismerve segítkezett az oltással és hurcolta ki a szegény szerencsétlenek holmiját.

Áprilisi elsje! Egy vadász, azon fogadást tette, hogy ezen hó elsejével egy őzbakot lő; ki is ment eszékésni, de mintán bakot nem látott, egy őzthemet ejtett s elküldte azt a vele fogadást tett urak házához. Azok, a mint az őzet czipelő embert megölték, egyhangulag fölkiáltanak: itt az őzbak, oda a fogadás! Kellemes volt azonban családok, mikor meggyőződést ze-

retek, hogy az bizony csak ténh; de az ő családoknál nagyobb és kellemetlenebb volt a vadász ki is ezen teltét 20 ftrnyi pénzhiánytalan marasztaltatott el; el is határozta, ennek folytán, hogy ezental április elsején sohasem megy őzbakra vadászni.

Második vívőestély. Báro Chappon Samu vívőmester tanítványai Selmezbányán f. hó 12-én rendezik második vívőestélyüket, melynek változatos és szép műsora és a kiállításba helyezett reggeliz tartó tánc kellemes és nemes mulatságot ígér a közönségnek. §.

Regálébérlők örvékezte. Tudva van, hogy az italmérisi jövedék új megállapítása alkalmával az italmérisi jogbérlők abban a reményben voltak, hogy a kizárólagos italmérisi jog haszonbérlete az eddig fennállott alapon adatik ki s azt hiták, hogy egyik beszédsi körből a másikba kisebb mennyiségű szesz italokat egyeseknek behozni nem lesz szabad. Most a pénzügyminiszter 1890. évi 2293. sz. a. kelt közrendeletét magukra nézve sérelmesnek, az eddigi törvényeket és gyakorlatot neglálónak tartják, mely által a fogyasztók (tölk mester-ségesen elvonatnak. Mit ér szerintük a nagy drágán kifizetett kizárólagos italmérisi jog, ha a közleg lakosai, tehát a fogyasztók, szükségletükét máshol szerzik be? E sérelmek orvoslására április hó 15-én Budapest-en az István főherceg szálloda nagytermében országos értekeltek tartanak a regálébérlők, melyre az érdekeltek lapunk útján is meghívják s kéri, hogy saját jó felfogott érdekekben a jelzett napon és helyen megjelenni sziveskedjenek. A mozgalommal járó költségek fedezésére egyszerű-mindenkorra 5 ftr. összeg fizetendő, mely a közgyűlés napján és helyén szedetik be a résztvevőktől. Az értekeltek jegyzője dr. Popper Mór ügyvéd Debreczenben.

Korintioza fürdő. A lipói Kárpátok legkisebb fürdőjében; Korintion az idén is május 15-én nyílik meg a sáson. Fürdőink sorában Korintion egy kitűnő specialis gyógyfürősről mint kedvező felkészenlő fogva a legelső helyek egyikét foglalja el. Gyomor- és hóhbetegségekben, verszegényes és annak minden következményével, máj- és ledglandnabban, sárgaságban, de különösen aranyeres bántalmakban és sápkórtan szenvedőkben páratlan hatású e fürdő, melyet az ország legutóvalabb vidékéről sőt külföldről is felkeresnek a gyógyulni vágyó betegek. Korintion berendezése egy higieniai mint kényelmi tekintetben teljesen a mai kor színvonalán áll. Kitűnő hatású vizet mellet erősítő asvány- és fenyőfürők, jucksvi, massage stb. a kitűnő gyógytényezők, melyekhez a természet nagyszerű adományai; a mindig szonduis, balzsamos levűg és fenyves sétányok szerencsésen csatlakoznak. Tavaly óta — mint levelezőnk írja — nagyszabású újításokat is végeztek a fürdőben. Nevezetesen a kor követelményeinek megfelelően berendezett külön férfi- és női hidogvizgyógyintézetet építettek; a forrásokat újra foglalták s önműködő szivokutakkal látták el, úgy hogy most már az asványvíz ivása és töltőgetése nem a régi primitív merített törtenik, hanem egy csap megnyitása után magától folyik a forrásra. A Zsófia forrást két méterrel mélyítették s az így talált új szénasavas erek beömlése és egy régi édesvíz erek elzárása által az asványvíz erejét nagy mértékben fokozták. E forrás környékén nagy kiterjedésű a slápföldtelepeltisfedezte fel, — ami eddig Korintionban nem volt — minek folytán már az idén vasas-fürdők is lesznek kaphatók. Mindemelé juttatások hivata vannak e régi híres fürdő látogatottságát még nagyobb fokra emelni. Széltárolt védett kedvező felkészenlő fogva Korintionnak mindig áll a rendelkezésére a tárczába és a szonduisban, miert is e fürdő betegeknek az elő- és utó-sásonban (május 15 — július 1-ig és aug. 15 — szept. végig) annálkább ajánljuk, mert ez időben az árak tetemesen mérsékeltek, úgy hogy kényelmes lakást és teljes ellátást naponként 2 ftr 50 krtól lehet kapni. Az odaútazás a kassa-oderbergi vasuton Rózahegyig s a magyar államasuton Besztercebányáig s onnan kecskeméti kintő hegyi uton történik. — Tanácsos, hogy lakás iránt mindenki jó előre forduljon az igazgatósághoz, mely készséggel ad bővebb felvilágosítást s megküldi a fürdő prospectusát.

Kupez furfang. Jeszenszky Ferenc első-jeszejei gazda egy pár ökröt hajított a mult héten a szolnai vásárra; a szemrevaló állatoknak sok nézőjük volt, sőt ve-

vőjük is hamarosan akadt London Samu trenecsi lakos személyében. A vevő is az eladó is igen meg voltak a vásárral, elégedve; sőt Jeszenszky uram még el is diekedett otthon, hogy milyen jól adta el az ökröket. Pár nap multával azonban beállt London polgártárs Jeszenszkyhez, hogy baj van. Elmondta aztán, hogy az egyik ökr ragályos tüdőgyulladásban van s a törvények értelmében ilyen állatot tilalmas a vásárra hajtani. »Nem »karok kegyelmednek költséget okozni » így mielőtt a törvényre mennék, eljöttem, hogy egyezzen ki, mert máskülönben nagy baj lehet ebből.« A megijesztett gazda aztán a dolgok ilyen állásban kiegyezett a vevővel 50 ftrban, amit azonnal ki is fizetett London polgártársnak. Úgy fordult azonban hogy Jeszenszky uramban is felébredt a paraszt fortlés s a napokban kapja magát, átrándul Trenecsi vármegyébe s beállt váratlanul London polgártárs istállójába s a legnagyobb örömmel látja az ö két ökrét teljesen egészségesen álldogálni a jászol előtt, melyből ilyen józofien ropogtatták az illatos szénát. Neki sem kellett több; ő már nem ment a vevőhöz kiegyezésre, hanem egyenesen a járáshírosághoz ahol a furlangos kupezet csalmá miatt pörölte be. Úgyuk most várja a bíró bölcs ítéletét.

A skarlát Jahodnikon. Igen veszedelmes ragályos betegség ütötte föl hydra fejét Jahodnikon, a gyermekek réme: a skarlát (scharlach). Már eddig is sok áldozat vitt ki a temetőbe s a betegeskedő száma mind szaporodik. E ragályos veszedelem ismertető jele kezdetben olyan fokú láz, fej- és torokfájás; majd élénkpiros, terjengő foltok lepi el a bőrt. A beteget a leggodosabban el kell különíteni az egészségesektől s óvakodni minden gyermekes szülő az olyanokkal való érintkezéstől. A betegség lefolyása után feltétlenül kívánatos a beteg ágy- és ruhaneműjének, valamint a betegszobának is gondos desinfiálása; legcélszerűbb a ruhaságyneveket kitergetni a szobában s ajtót, ablakot gondosan bezárva, egy tábla fel kilónyi kén meggyújtani s ezt ott 6—8 órán át égne hagyni, hogy a kénzág hadd járjon át minden ruhát, bútort stb. Természetesen azalatt ember nem lehet a szobában, mert megöli magát. Hat-nyolc óra múlva ajtót ablakot fel kell nyitni s egykét órával léghuzammal való szellőztetés után a szoba lakható minden veszedelem nélkül.

Mindazoknak kik gyomorgörbe bel és a többi gyomornegbetegségekben szenvednek, a dr. Rosa-féle életbalzsam, B. Fraigner gyógyszeráróbul Prágában, egy rögtöni segítségét szerez. A nagy kedveltség és terjedés következtében e szert sokszor utanozák, tehát figyelmesek legyünk a vedőjére.

Süketeknek. Egy személy, ki egy közönséges szer által 23 éves sukséggel és fülzúgással gyogyult ki, készséggel szolgalt azon szer leírásával mindenki, ki hozzá fordul. Czim: NICHOLSON H. J., Wien IX. Kollingasse 4.

IRODALOM.

»A Hét-ünnepi száma. Kezddük ezúttal a borítékban. Gallyon függő madárfészek négy aranyos galdrával van oda pingálva. Csak a fejüket, nyakukat dugdosák fel a csipegő jóságok, de minő felecsenek! A szini iskola végzett növendéki, megindagynyi szépség! Meszlényi Adrienne, Székely Kornéla, Kezseri Irén, Márthy Margit. Most hagyják oda a közös fészeket, mely szármányok növelte és indúnak a dicsőség elé. Költői idea pompás kivitelben.

A szövegről mit mondjunk? Nincs magyar lap, mely cizkike, közlelményi megvalogatásában olyan finnyás volna, mint »A Hét«. E sziam körül is a fenyves nevek egész koszorúja üződik, hogy tanúságot teygen arról, hogy milyen fényesen váltotta be Kis József a közönségnek tett ígéretét.

Váradai Antal, Dóczy Lajos, Tóth Béla, Ágai, Kozma Andor, Ambrus Zoltán tündökölnek e számban: Dóczy Lajos egy finomul írt részlet legújabb, harmadik felvonás dramájából a »Vera grófnő-ből; Kozma Andor az Akadémiai pályadíjat nyert költeményével: »A magyar paraszt-élet. Daudet Adolphe egy pompás kis novellája és egy burlesk hetű tárcza fejezi be a gazdag tartalmú füzetet. A legműveltebb magyar hetilapot csak a legmelegebben ajánlhatjuk közönségünk pártolására.

Előfizetési ára egész évre 10 forint, fél-

évre 5 forint, negyedévre 2 ft 50 kr. Az előfizetési pénzek »A Hét« kiadványtalálathoz czimezendők, Magyar Tudományos Akadémia-palota, Budapest.

A »Technologia Lapok« műszaki és szak folyóirat, szerkesztő Táboroszy Ottó a m. kir. Technologiai iparmuzeum igazgatója, megjelent március 31-ki 6-ik szám a következő tartalommal: 1. A gépész mérnöki foglalkozás szabályozásának kérdéséhez. E czikkben a szerkesztő felszólítja az érdeklődőket a »Magyar Mérnök és Építész Egyesület«-ben legközelebb tárgyalandó ama kérdés megvitatására, melynek értelmében a műszaki foglalkozás törvény által volna szabályozandó. A kérdéshez harmán szövegeket s mindnyájan megvezetnek abban, hogy a megindult áramlat nem helyes. Bizonyos dolog az, hogy a gépész mérnöki szakma

szorosan összefügg az ipar fejlődésével. A hol az ipar a gépészmérnöki szakmanak kellő alapot nyújtott virágzának indult s viszont a gépészmérnöki szakma fejlődése az iparra emelője hatott. A mely államok a mérnöki tudomány legújabb vívmányait felkarolták, nemzetgazdaságilag felkerekedtek s képekbe a versenyt, dacára a védvámoknak, azon államokban a versenyt kiállai, melyeknek ipara kezdetleges. Angliában, hol az ipar a legmagasabb fokot áll, a gépészmérnök oktatásánál az émelet és gyakorlat szorosan összefügg, hogy a tanuló kiképeztesétét a szakma ép azon ágában nyeri, melyre hajlama van. Nálunk hol az még jelenleg nincs meg, ezt a gyakorlatnak kell pótolnia s emellegy a szakképzettség később nyerhető el. Ezen kívül a magyarosodásnak is csak ártunk a

megszorítással, mert nálunk az ipar még csak most indult fejlődésnek s így kellő számú gépészmérnök nem lévén, a szükségét külföldről kell pótolni. stb. Az egész indokolást felsorolni hosszosa volna, ajánljuk az érdeklődők figyelmébe a czikket.

2. A Siemens-féle regeneratív gázlámpák. A Siemens által constrált gázlámpák ma már utat törnek mindenfelé s a gázvilágítást versenyképesé tették a villanyvilágítással, Eme gázlámpák 70° al, kevesebb gázt fogyasztanak, mint a hasonló fenyhatható közönséges gázlámpák s minthogy a megromlott levegőt is elvezetik nagyon alkalmasok színházak, kavéházak és vendéglők világítására.

helyesebb kifejezésekkel való pótlására, annyival is inkább, mert sok eklefédett helyes szavunk van, melyeknek felelevenítése ohajtandó.

4. Vegyes közlemények. Mig Angliában az új szerkesztői gázlámpák segítségével 16,000 gyertya fényző gázvilágítás költsége óránként 6-7,50 frtba kerül, addig Budapestben 21,68 frtba. A Hagenmacher-féle sík szita-kat, melyek 4 darab 5 m. hosszú közönséges henger szitaikat pótolhatnak, ma már sok felé kezdik használni. A marseille-i konzult jelenli, hogy a dongák arconkemésének oka nem valami szövetkezés, hanem a túltermelés, tehát rajta csak is a túltermelés megszorításával segíthetni.

5. Találmányok leírásának kivonata. En gedélyezett szabadalmak. A technologiai lapok czimtára.

Nyilteér.

Hörscheidene Baskleider N. 10.50 per Ktobe und bessere Qualitäten versendet Porto- und Zollfrei das Fabrik-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Felélős szerkesztő: Ravasz Lajos.
Társzerkesztő: Fehér János.
Főmunkatárs: Vörös Ferenc.

139 számhoz
a — 1890.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. vallás és közoktatásiügyi miniszter úr az 1890. évi márczius 10-én kelt 4177 számú rendeletével a Liptóvármegyében levő nagy-borovai róm. kath. lelkeslak átalakítását és helyreállítását 3315 frt 30 kr. összeg erejéig engedélyezte, azonkívül tartozik az illető hitközség ingyen és természetben 659 kézi és 56 igas napszámot ledolgozni.

A fentemlített munkálat fogvatartásának biztosítása czéljából az 1890. évi ápril 10-én napjának d. e. fel 11 órájára a Liptóvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás hirdetetik.

A versenyzeni ohajtok felhívának, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának az aréngedést vagy áremelést százelebban kifejező elvállalásra vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a feltételekben előírt 10%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. fel 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyalval inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet az általános és részletes feltételek és a szerződési minta a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

A Liptóvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal Kelt Liptó-Szt.-Miklós 1890. évi ápril 8-án.

Krupspér Pál,
hivatalfőnök

Alapítottott 1857-ben.

Steinschneider Jakob

I. cs. kir. szab. ágynemű-gyárcs, ó és cs. kir. fensége Klodid főhercegnő udv. szállítója, számos kitüntetések és szabadalmak tulajdonosa.

Budapest,
királyutca 79, saját házában.

bátorkodik a tisztelt közönség figyelmébe ajánlani dísan felszerelt rakártaát az ágynemű szekméjára való összes czikkben, mint kőzínésű, finom és legfinomabb paplanok, ágyszőtyékek, lézár és tengeri matracok, szamozsákok, pokróczok és takarók tollak és pelynek, vasbatorok továbbá szőtyékek és függönyök, különben díván 44 szettalkarók, stb.

A kitűntő hírből álló

WELDLER és BUDIE

fehernemű és kelengye-gyár budapesti rakárta.

Minden fajdú tehérmemőket, különösen pedig teljes kiházasítással felszereléseket a legeméseltbe árakon. — Rakók és ágyszőtyékek bérmentve s ingyen.

Gyors és biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

— Az egészszeg tartására, az életnedvek s ennek folytán a vének tisztítására és tisztá állapotban való feltartására, a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatásosabb szer a már is mindentű ismeretes és kedvelt

életbalszam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalszam a legjobb s leggyógyhatásos gyögfüvekiből a legoldosabbban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgyors, évrághány, avanyús felbőfős, vértőlás, aranyeres bajok stb. ellen teljesen hatásosnak bizonyul. Ily kitűntő hatásai következtében ezen életbalszam egy bizonyult, meghísható házihasználó lett a népek. — Ara egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerto iratok ezrei bárhinek betekintésébe vegett rendelkezésre állnak

Óvás! Hamisítások ekerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített »Dr. ROSA-féle életbalszam« minden ügyesekéjébe kéik burkolva van csomagolva, melynek hosszoldalmán »Dr. ROSA életbalszama a fekete sas hoz« czimzett gyögyszerletről, FRAGNER B. Prága 205—III., német cseh, magyar és franczia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható,

Dr. ROSA életbalszama valódián kapható csak a készítő FRAGNER B. főrakártaiban, gyögyszerárú »a fekete sas«-hoz Prágában 205—III., és BUDAPESTEN Török József úr gyögyszerésznél, Királyutca 12. sz. Budai Emil úr városi gyögyszerárúban a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyögyszerárúban van rakárta ezen életbalszamból.

Ugyanott kapható: „prágai általános házi-kenőcs“, több ezer hálynyilatkozattal elismert biztos gyögyszer mindenféle gyuladások, sebek és gyengedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredményvel használható a női emő gyuladása-nál, a tej természeténél s az emő megkeményedésénél szűléskor, kelevényind, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvármű, körömgöyök, az ugynevezett körömférgnél, ekeményedéseknél, felpuftadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, éremférgen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, ekeményedést, felpuftadást a legrovidebb idő alatt eltávolít; s ahol már gyengéd mutatózik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kicéti és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelenczekben.

Óvás! Miatán a prágai általános házi-kenőcs sokszor utánózzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve s csak akkor valódi, ha a sarga érzésvon, melybe töltött, vízszá használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kéik kartombá, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbizonyosultabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehéz hallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. Egy üveg ára 1 frt.

Első magyar gazdasági géppár részvenytársulat,

ezelőtt: Groszmann és Rauschenbach.

Budapest: külső váci út 7. szám.

Lóvonatu vasuti állomás. Az osztr. magy. államvasuti indóháztól 10 percz távolságban a legkedvezőbb feltételek mellett pontosan és olcsón szállít magyar készítményű mindennemű gazdasági gépeket, mint járgányos cséplőkészleteket, gabonarostákat s egyéb mezőgazdasági czikkeket és

GÖZCSÉPLŐGÉPEKET.

Különösen ajánlja szab. szeges rendszerű, legújabb szerkesztű s legpontosabb kivitelű gözcséplőgépeit.

Teljes jótállás

Legelőnyösebb benyújtás

3 1/2, 4 és 6 loerejű mozoonyokhoz és mozoonyokkal.

Szénfűtésnél kell	200—250	300—350	kilo szén (faaranylag) 14 óra alatt.
Szalmafűtésnél kell	5—7	5—7	kéve száma 100 kicéplelt kévévél.
Cseplési képesség	5—7000	7—10,000	kozepnagyságu kéve egy óra alatt.

A magoknak legközelebbi kicéplése, kitűntő tisztítása és osztalyozása mellett.

Verőlecezes gözcséplőgépek vasszerkezettel

6. s. 10 loerejű fa, szén, szalmafűtésű mozoonyokhoz s mozoonyokkal.

Nincs többé köhögés.

A számos évi használat által kipróbált hurut ellen való szerek, minők a »Szt. György-thea« csomagja 50 kr. és a »Szt. György-hurutpor« skatulyában, egyenként 50 krajával; postaküldeményeknél csomagolás és szállításiért 20 kr. drágább — megőgyitanak mindenféle köhögést, a légső és tüdő hurutus bántalmait, úgyszintén leggyorsabban és legjobban a számarhurutot is. A hatás már néhány napi használat után észrevehető.

A »Szt. György-theából« és »Szt. György-hurutporból« két csomag, illetőleg két skatulyánál kevesebbet nem szállítunk. A megrendelések közvetlen czimzendők: »St. Georgs-Apotheker, Wien, V., Wimmergasse 33.

Ehmann Szálloda!

Egy gyakorlott, esetleg saját üzlettel bírt, gyors és ügyes

* CSAPOST *

keresek, aki biztosítékot is nyújthat. Bővebbet alúlirott nál.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1899. ápril hó 4-én.

Ehmann Pál,
szálloda-herő.

Choroba uja babku

alebo ÚČINOK PÁLENKY.

Erkölesnemesítő olvasmány a lét nép számára.

Egy darab ára 3 kr.

Megrendelhető a turóc-sz.-mártoni magyar nyomdában.